Jan Nepomucký 2025

SYLVA PAULI : MOST A ZRCADLO

Kostel sv.Jana Nepomuckého na Skalce v Praze na Novém Městě ve Vyšehradské ulici poskytoval na svém hlavním oltáři celých 206 roků místo pro velkou vzácnost. Je to dřevěná pozlacená socha Jana Nepomuckého od barokního sochaře a řezbáře Jana Brokoffa z roku 1682. Podle této sochy byly provedeny formy, ze kterých pak byla v Norimberku odlita bronzová socha Nepomuckého. Dodnes stojí na Karlově mostě. Jan Brokoff se u toho inspiroval malou soškou od vídeňského sochaře Matthiase Rauchmillera a s citem pro detail vyřezal prosebníka Jana Nepomuckého v životní velikosti. Tato dřevěná socha se pak stala ikonografickým typem všech jeho následujících soch. Jan Nepomucký patřil v Rakouské monarchii k nejvýznamnějším světcům a později se tento prosebník jako ochránce mostů a křižovatek cest rozšířil do celého světa.

5.srpna 2025 dopoledne opustila tato vzácná socha hlavní oltář na jeden celý rok. Stála tu od roku 1819. Byla sejmuta týmem pana restaurátora Jana Kracíka, restaurována a od 5.září 2025 se stala součástí výstavy „Vltava slavná & splavná“ na Pražském hradě.

Německá katolická farnost v Praze má kostel sv. Jana Nepomuckého na Skalce ve svém užívání. Otevřeno je každou neděli mezi 10:30 a 12:30, vstup je přes Farní zahradu na rohu ulice Vyšehradské a Karlova náměstí. Architektem tohoto významného barokního kostela byl Kilián Ignác Dientzenhofer. Základní kámen stavby byl položen v roce 1730. Po dvou letech započal Kilián Ingnác současně další sakrální stavbu, a sice nejvýznamnější kostel vrcholného baroka na Malé Straně, kostel sv.Mikuláše, který dokončil v neuvěřitelném tempu čtyř let. Tím se zřejmě prodloužila stavba kostela na Skalce až do roku 1738. Výsledkem je jednotný styl stavby jak z vnějšku tak z interiéru. Hlavní loď kostela se dynamicky vlní směrem k oltáři, kde se rozšiřuje ve tvaru kříže. Chvějivé denní světlo jižní strany prochází souborem kasulových a obloukových okenních otvorů a podtrhuje magii celého barokního prostoru.

Německá katolická obec obec je vědomě přístupná současnému umění, což každoročně potvrzuje vyvěšením nového postního plátna na Popeleční středu pro postní dobu a slavení Velikonoc.

I v tomto mimořádném případě se zástupci německé katolické obce obrátili na Sylvu Pauli s prosbou o řešení přechodného zakrytí prázdného hlavního oltáře. Základem instalace se staly její vlastní recyklované monotypy, vytištěné a zvětšené na plátno. Výsledkem je instalace nazvaná Most a zrcadlo. V těžišti instalace na vetrikální ose je naznačen most se třemi oblouky tvořenými dvěma protilehlými zrcadly. To je most pro Jana Nepomuckého. Zrcadla odráží dualitu jeho světa a duše. Zrcadlí pravou a levou stranu, která stoupá v sedmi etapách jeho života vzhůru. Čím více prázdné bílé, tím více se blížil k nebi. Obě strany vyprávějí o zlu a dobru, o věčnosti a marnosti a ve své abstraknosti se dotýkají nepojmenovatelného.

Johánek z Pomuku se narodil někdy mezi 1340 a 1350 a jeho mučednická smrt je spojena s rokem 1393. Zajímavá otázka je, kdo vůbec byla tato odvážná osobnost, čemu věřil a jaký byl jeho tehdejší svět. Jan mluvil česky a německy. Byl pilný student a svoje studia uzavřel na Pražské universitě. Tehdy ovládal již velmi dobře latinu. Mezi svými 20. a 30. lety byl činný jako notář a svou kariéru nedobrovolně ukončil jako vikář Pražského arcibiskupství. V letech 1383 a 1387 studoval církevní právo v Padově. Tehdy již zcela jistě mluvil italsky.

V severní Itálii se jeho život protnul v průsečíku s procesem protorenesance, tz. Trecenta. Na rozdíl od zbytku Evropy se zde objevil zcela nový proud myšlení o člověku, nový životní styl a pohled na svět. Antika, stále po staletí v Itálii živá, začala rýsovat nové společenské hodnoty. Pro Jana to musel být hluboký zážitek. Život jednotlivce s jeho pozemskými strastmi se neočekávaně posunuje do středu zájmu tohoto světa. Člověk začal věřit sám sobě a dobré vzdělání ovlivněné antikou k tomu také patřilo. Jan se stal renesančním člověkem.

Četl hodně a latinsky. V síti latinských citátů se cítil určitě dobře, stejně jako my dnes. To byl jeden z pramenů jeho hluboké víry ve spravedlnost a v člověka. Pro instalaci Most a zrcadlo vybrala Sylva Pauli citáty, které již v Janově době byly více než tisíc let staré a jistě tvořily součást jeho vědomého a nevědomého myšlenkového horizontu.

ANIMUM DEBES MUTARE, NON CAELUM Musíš změnit svou duši, ne oblohu.
Seneca jun.

ORA ET LABORA Modli se a pracuj
Sv.Benedikt aus Nursie

VIS MAIOR Vyšší moc

GUTTA CAVAT LAPIDEM Kapka hloubí kámen
Ovidius

PACTA SUNT SERVANDA Smlouvy se dodržují

LIBERTAS INAESTIMABILIS RES EST Svoboda je neocenitelná věc

AD REM K věci

MODUS VIVENDI Způsob života/Provizorní řešení

DURA LEX, SED LEX Zákon je tvrdý, ale zákon

AUREA MEDIOCRITAS Zlatá střední cesta

NOMEN OMEN Jméno je předtucha

TABULA RASA Čistý stůl

TERRA INCOGNITA Neprozkoumané území

NON OMNIS MORIAR Nezemřu úplně

To se Janovi skutečně splnilo, NON OMNIS MORIAR. Po celém světě je i dnes všudypřítomný. Pokud půjdete před instalací Most a zrcadlo zleva doprava a naopak, bude se barokní interiér kostela společně s jeho životní cestou vzhůru prolínat a zrcadlit. V tomto smyslu je Jan Nepomucký stejně jako před 632 lety mezi námi a pro nás zde na tomto místě přítomen.